

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/21/2019
Identifikačné číslo spisu: 6217010102
Dátum vydania rozhodnutia: 18.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6217010102.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dany Wänkeovej na neverejnom zasadnutí 18. júna 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného L. F., pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 9T/42/2017, o dovolaní obvineného Jána Salvu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. júna 2018, sp. zn. 3To/63/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného L. F. s a o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Veľký Krtíš rozsudkom z 31. januára 2018, sp. zn. 9T/42/2017, uznal obvineného L. F. za vinného z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, na skutkovom základe, že

25. decembra 2014 o 22.30 hod riadil osobné motorové vozidlo Ford Escord RS 2000, EČ: P. J. vo Veľkom Krtíši z ulice Boženy Nemcovej na ulicu P. O. Hviezdoslava, kde bol kontrolovaný hliadkou Obvodného oddelenia PZ Veľký Krtíš, obžalovaný sa na Obvodnom oddelení PZ Veľký Krtíš podrobil dychovej skúške prístrojom Dräger Alcotest 7410ARFM-0141, 25. decembra 2014 o 23.21 hod, v dychu mal 0,96 mg/l alkoholu čo v prepočte znamená 2,00 promile alkoholu, opakovanou dychovou skúškou uvedenými prístrojom 25. decembra 2014 o 23.21 hod v dychu obvineného bolo zistené 0,89 mg/l alkoholu, čo v prepočte znamená 1,85 promile alkoholu.

Okresný súd obvinenému podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere dvoch mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Trestného zákona mu výkon trestu podmienene odložil na skúšobnú dobu osemnásť mesiacov. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona mu uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dva roky.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 27. júna 2018, sp. zn. 3To/63/2018, odvolanie obžalovaného

podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Obvinený L. F. podal proti uvedenému uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici dovolanie prostredníctvom obhajcu JUDr. Jozefa Veselého, doručené prvostupňovému súdu 9. novembra 2018, a to z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku, pretože bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré súdom neboli vykonané zákonným spôsobom a napokon z dôvodu, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. V dovolaní poukázal na zásadu bezprostrednosti a ústnosti a na skutočnosť, že v konaní existovali dva druhy dôkazov. Svedkovia L. a U. M. sa mali nachádzať na balkóne obytného domu a pozerat' na miesto deja vo vzdialenosti 20 až 50 metrov, pričom bola tma, nebolo preukázané, aké boli svetelné podmienky a či bolo možné z bytu vidieť na miesto činu. Neexistuje tak priamy dôkaz potvrdzujúci, že dovolateľ viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu, pričom hliadke polície po príchode na miesto odstavenia vozidla, nachádzajúc sa mimo priestoru motorového vozidla vysvetlil, že motorové vozidlo riadila iná osoba. Nebolo sporné, že bol pod vplyvom alkoholu, pretože oslavoval narodeniny. Spochybnil logickosť a presvedčivosť výpovedí svedkov v tom zmysle, že by počas mrazivej noci nechali v izbe plačúce dieťa, vyšli v pyžamách na balkón a sledovali incident, ktorý sa ich netýkal. Obvinený zdôraznil aj nezrovnalosti vo výpovediach svedkov, pretože sa líšili v tom, kde boli na vozidle tmavé sklá, či sa jednalo o dvojverové vozidlo a ďalšie skutočnosti, pričom nemohli vidieť, či viedol motorové vozidlo alebo bol spolujazdcom. Skutočnosť, že nevedol vozidlo potvrdila bývalá manželka, brat, ktorý tvrdil že viedol vozidlo, otec a svedok M.. Príbuzenský pomer k svedkom nemôže byť dôvodom nevierohodnosti výpovedí, pričom sa jednalo o priamych svedkov. Nevierohodnosť výpovede svedkyne F., ktorú okresný súd vzhliadol v tom, že je rozvedená, poberá v mene maloletého výživné a prípadné odsúdenie by tak mohla pociťovať ako vlastnú ujmu, považoval obvinený za nereálnu a špekulatívnu. Prvostupňovému súdu vytkol hodnotenie, v zmysle ktorého považoval za nedôverohodné vysvetlenie rozporov vo výpovediach svedkom M. a doplnenie výpovedí bez ďalšieho považoval za nepravdivé. Za zjavne nepresvedčivú považoval aj výpoveď svedka L. F., pričom tieto závery si osvojil aj krajský súd. Vzhľadom na existenciu dvoch druhov dôkazov podľa názoru obvineného mali sudy postupovať v zmysle zásady *in dubio pro reo* (v prípade pochybností v prospech obvineného). Súdom tak za usvedčujúcu považoval len výpoveď jedného svedka. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2010, sp. zn. 2Toš/4/2009, ak má byť rozhodnutie o vine založené len na výpovedi jedného svedka a priamo usvedčujúceho obvineného zo spáchania skutku a o to viac, ak je to len nepriame svedectvo, musia byť ostatné nepriame dôkazy tak ucelené a navzájom previazané, aby nedávali najmenšiu pochybnosť o vierohodnosti jedného usvedčujúceho dôkazu a samotný tento dôkaz musí byť preverený všetkými dostupnými prostriedkami podľa Trestného poriadku. Súdom ďalej vytkol nevykonanie šetrenia či svedok mohol vidieť na miesto činu a z akej vzdialenosti, pretože nie je úlohou obhajoby navrhovať dôkazy na verifikáciu výpovede svedka. V prípade pochybností mali ďalšie dokazovanie vykonať orgány činné v trestnom konaní. Pokiaľ totiž súd nemá dostatok iných možností verifikácie svedkov z hľadiska objektívnosti, úplnosti a správnosti, musí akceptovať najpriateľnejšiu alternatívu pre obvineného (R 22/1968, R 6/1970). Obvinený v dovolaní tiež namietal, že sudy použili aj výpovede svedkov realizované pred vznesením obvinenia, najmä v prípade svedka M., výpoveď pred vznesením obvinenia však nemožno posudzovať v zmysle výpovedí vykonaných pred začatím trestného stíhania. Dovolaciemu súdu navrhol uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. júna 2018, sp. zn. 3To/63/2018 a rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš z 31. januára 2018, sp. zn. 9T/42/2017 zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na nové konanie.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Veľký Krtíš (ďalej len „prokurátor“) sa vo vyjadrení stotožnil so závermi vyslovenými v rozhodnutí odvolacieho súdu. Obvinený nekonkretizoval zásadné porušenie práva na obhajobu. Ak obvinený v rámci práva na obhajobu navrhuje dôkazy, je povinnosťou súdu a orgánov činných v trestnom konaní sa týmto návrhom zaoberať. Za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom však nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov podľa § 2 ods. 10, ods. 11 Trestného poriadku a vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Obvinený v

zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nekonkretizoval, ktoré z dôkazov boli vykonané nezákonným spôsobom. Výpovede svedka M. súdy vyhodnotili ako nepresvedčivé, nielen na základe modifikácie oproti skutočnostiam uvedeným v trestnom oznámení, ale ani odvolaciemu súdu neuniklo manévrovanie svedka, ktorý v jednej výpovedi uviedol, že si nič nepamätá a v ďalšej korigoval obsah oznámených skutočností. Nemožno vysloviť ani splnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pretože dovolateľ v podstate namieta nedostatočné zistenie skutkového stavu, keďže súdy nevykonali ďalšie dôkazy na verifikáciu dvoch skupín proti sebe stojacich výpovedí svedkov a vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili v neprospech dovolateľa, dovolanie však nie je určené na revíziu skutkových zistení. Prokurátor navrhol dovolanie obvineného pre nespĺnenie podmienok dovolania uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h), bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), a súčasne spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku a nie je dôvod na postup podľa § 382 písm. a), b), d), e), ani písm. f) Trestného poriadku, pričom zistil, že nie je dôvodné.

Podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku (prvá veta) dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno ako okolnosť použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, zabezpečuje rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a zásada práva na obhajobu je upravená aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli objasnené všetky skutočnosti svedčiacie v prospech obvineného, aby páchatel bol odsúdený len za to, čo spáchal. Právo na obhajobu sa vzťahuje na celé konanie, a preto jeho porušenie je aj dôvodom na podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. Zákon pre uplatnenie dovolacieho dôvodu predpokladá len zásadné porušenie práva na obhajobu, (teda nie každé porušenie práva na obhajobu).

Obvinený v rámci tohto dovolacieho dôvodu namietal, že vzhľadom na nezrovnalosti vo výpovediach usvedčujúcich svedkov, L. a U. M., jeho odsúdenie nebolo založené na priamom dôkaze. V takomto prípade musia byť ostatné nepriame dôkazy tak ucelené a navzájom previazané, aby nedávali najmenšiu pochybnosť o vierohodnosti jedného usvedčujúceho dôkazu a tento dôkaz musí byť preverený všetkými dostupnými prostriedkami podľa Trestného poriadku. Vzhľadom na pochybnosti vo vykonanom dokazovaní a existenciu dvoch skupín dôkazov, svedčiacich v prospech, ako aj v neprospech dovolateľa súdom vytkol nepoužitie zásady in dubio pro reo.

Dovolací súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že pokiaľ ide o nevykonanie ďalších dôkazov, takúto námietku nemožno úspešne podať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. práva podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom

konaní alebo súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

V súvislosti s touto námietkou najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že dovolateľ bol prvostupňovým súdom uznaný za vinného z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona na podklade usvedčujúcej výpovede priameho svedka incidentu L. M., ktorý v trestnom konaní v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdom vypovedal o trestnoprávne relevantných okolnostiach, vnímaných vlastnými zmyslami. Tento svedok na hlavnom pojednávaní pred prvostupňovým súdom vypovedal o priebehu skutku tak, ako bol ustálený v skutkovej vete napadnutých rozhodnutí, pričom priamo videl konanie, spočívajúce v tom, že L. F. inkriminovaný večer ako vodič viedol osobné motorové vozidlo z ulice Boženy Nemcovej vo Veľkom Krtíši s tým, že pri následnej kontrole hliadkou Obvodného oddelenia PZ Veľký Krtíš, sa na Obvodnom oddelení PZ Veľký Krtíš podrobil dychovej skúške prístrojom Dräger Alcotest 7410ARFM -0141 a v dychu mal 0,96 mg/l alkoholu, čo v prepočte znamená 2.00 promile alkoholu a opakovanou skúškou týmto prístrojom mu bolo v dychu zistené 0,89 mg/l alkoholu, čo v prepočte znamená 1,85 promile alkoholu.

Najvyšší súd ďalej poukazuje na to, že výpoveď priameho svedka L. M. bola podoprená nepriamym dôkazom, výpoveďou svedkyne U. M., i keď si táto pri výsluchu na hlavnom pojednávaní presne nepamätala okolnosti vedenia vozidla obvineným. V tejto súvislosti dovolací súd zdôrazňuje závery judikovaného rozhodnutia R 53/2009, zverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 6/2009, podľa ktorého: „Hodnotenie a použitie výpovede obvineného a svedka z prípravného konania na hlavnom pojednávaní - výpoveď obžalovaného a svedka z prípravného konania sa stáva súčasťou jeho výpovede na hlavnom pojednávaní, len ak v nich nie sú podstatné rozpory. Ak vzniknú takéto podstatné rozpory, môže súd tieto odstrániť, resp. ich hodnotiť len ak postupom podľa § 258 ods. 4 Trestného poriadku (u obžalovaného) a postupom podľa § 264 ods. 1 Trestného poriadku (u svedka) došlo k vykonaniu týchto dôkazov prečítaním výpovedí z prípravného konania na hlavnom pojednávaní. Súd takto môže postupovať aj bez návrhu strán“.

Svedkyňa U. M. bola vypočutá na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom 8. novembra 2017, pričom bola samosudcom vyzvaná na vysvetlenie rozporov s výpoveďou z prípravného konania 17. februára 2015. Obhajca so súhlasom súdu prečítal výpoveď svedkyne z prípravného konania, pretože podľa jeho názoru bola odlišná (č. l. 141). Vzhľadom na tento procesný postup považuje dovolací súd za nepochybné, že odsúdenie obvineného bolo založené aj na výpovedi U. M. z hlavného pojednania v spojení s výpoveďou z prípravného konania, pričom svedkyňa vypovedala, že obvineného z balkóna v inkriminovanom čase videla na mieste vodiča vozidla a po tom, čo odbehla k plačúcemu dieťaťu jej manžel povedal, že F. aj s manželkou odišiel autom.

I keď ako už bolo konštatované súd v dovolacom konaní nehodnotí obsah a rozsah vlastnej úvahy OČTK alebo súdu v konaní o voľbe použitých dôkazných prostriedkov podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, s poukazom na vyššie uvedené nemožno prisvedčiť dovolacej námietke obvineného, podľa ktorého bolo uznanie viny založené len na nepriamom dôkaze, nepodporenom ďalšími nepriamymi dôkazmi a nebola tak vylúčená pochybnosť o vierohodnosti tohto usvedčujúceho dôkazu s tým, že súdy mali postupovať v zmysle zásady *in dubio pro reo*. V súvislosti s námietkou nepoužitia tejto zásady najvyšší súd pripomína, že v rámci tohto dovolacieho dôvodu je vylúčené uplatňovanie námietok proti skutkovým zisteniam pre ich nesprávnosť alebo neúplnosť, či už v dôsledku nevykonania potrebného dokazovania alebo nesprávneho hodnotenia dôkazov. Použitie zásady „*in dubio pro reo*“, na ktorú poukázal dovolateľ, vyplývajúcej z ustanovení § 2 ods. 4 Trestného poriadku prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie. Táto zásada sa

týka iba skutkových zistení. Nakoľko dovolací súd skutkové zistenia nemôže skúmať, aplikácia tejto zásady v dovolaní neprichádza do úvahy (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2017, sp. zn. 3Tdo/13/2017).

L. F. v dovolaní ďalej namietal pochybenie spočívajúce v nevykonaní dôkazu, ktorým by bolo zistené či svedkovia, U. a L. M. mohli vidieť na miesto činu, z akej vzdialenosti a aké boli v inkriminovanom čase svetelné podmienky.

Dovolací súd v prvom rade poukazuje na to, že súd vykonávajúci dokazovanie vo veci čo do rozsahu dokazovania nie je viazaný ani návrhmi strán či ich názormi. Je výlučne na jeho zvážení, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam a vykonanie ktorého naopak, nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (argumenta ponderantur, non numeratur). Dovolací súd teda nie je oprávnený preskúmať skutkový stav ako taký, ani prehodnocovať rozsah vykonaného dokazovania či dôkazy samotné (okrem ich zákonnosti). Uplatneniu práva na obhajobu spočívajúcom v navrhovaní dôkazov, zodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, s adekvátnym odôvodnením takéhoto postupu v zmysle § 274 ods. 1 Trestného poriadku (R 116/2014).

Ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku na verejnom zasadnutí použijú len vtedy, ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy (o čom rozhodne súd, v odvolacom konaní odvolací súd) - nepoužijú sa pritom priamo (v legislatívnom vyjadrení „rovnako“), ale „primerane“. Ak v odvolacom konaní strana navrhla vykonať dôkaz a odvolací súd, konajúci na verejnom zasadnutí, jej nemieni vyhovieť, nie je potrebné, aby návrh formálne (s odrazom v zápisnici o verejnom zasadnutí) odmietol (na rozdiel od súdu prvého stupňa konajúceho na hlavnom pojednávaní). Z hľadiska zachovania práv obhajoby [čomu zodpovedá aj dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal; k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením (R 43/2018).

Najvyšší súd zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom pred prvostupňovým súdom 31. januára 2018 zistil námietky obhajcu obvineného, vyjadrené v záverečnej reči, spočívajúce v tom, že výpovede svedkov môžu byť skreslené, pretože čin videli z balkónu na veľkú vzdialenosť, vonku bola tma a auto má tmavé sklá, nemohli preto vidieť, kto sedel za volantom, vyšetrovací pokus z balkóna nebol urobený, pretože svedkovia už byt dávno predali (č. l. 153 rub). Nevykonanie vyšetrovacieho pokusu, ktorým malo byť zistené, či je možné vidieť z balkóna na predmetnú komunikáciu za konkrétnych poveternostných podmienok, ako aj z hľadiska časových podmienok, obvinený namietal aj v odvolaní proti prvostupňovému rozsudku z 19. marca 2018. V súvislosti s návrhom obvineného na doplnenie dokazovania vykonaním vyšetrovacieho pokusu dovolací súd upriamuje pozornosť na skutočnosť, že pokiaľ L. F. navrhol vykonanie vyšetrovacieho pokusu v záverečnej reči, jednalo sa o vyjadrenie uskutočnené mimo dokazovania na hlavnom pojednávaní, a preto nemohlo byť podkladom pre záver súdu o tom, že nerozhodol o návrhu na vykonanie dokazovania. V zmysle § 2 ods. 19 Trestného poriadku smie súd pri rozhodovaní na hlavnom pojednávaní prihliadnuť len na dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané (tzv. zásada bezprostrednosti). Predmetná základná zásada trestného konania stanovuje pravidlo, že súd musí pri rozhodovaní (posudzovaní viny či neviny, trestu, ochranného opatrenia alebo náhrady škody) vychádzať len z výsledkov dokazovania (výsluchy obžalovaného, svedkov, znalcov, čítanie výpovedí z prípravného konania a podobne), vykonaných na hlavnom pojednávaní. Skutkový stav, ako aj návrhy na vykonanie dokazovania možno ustalať len dôkazmi navrhnutými na hlavnom pojednávaní. Trestný poriadok dokazovanie vymedzuje v § 258 až § 273 Trestného poriadku (tretí diel „dokazovanie“). Začiatok dokazovania nasleduje po vyhláseniach obvineného s tým, že súd o začatí dokazovania nerobí formálne rozhodnutie, ale len kontinuálne prejde do dokazovania. Koniec dokazovania na hlavnom pojednávaní vymedzuje Trestný poriadok formálnejšie ako začiatok, nakoľko §

274 ods. 1 Trestného poriadku stanovuje, že ak niet ďalších dôkazných návrhov alebo súd rozhodol, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, vyhlási predseda senátu dokazovanie za skončené a udelí slovo na záverečné reči. Predseda senátu musí dokazovanie formálne ukončiť uznesením, ktoré je súčasťou zápisnice o hlavnom pojednávaní, týmto sa formálne uzatvára priestor na vykonávanie dôkazov s tým, že nasledujú už len argumentácie strán (záverečné reči) a zároveň sa ohraničuje priestor a v ňom vykonané dôkazy, ktoré bude súd hodnotiť ako podklad pre svoje rozhodnutie. Záverečnú reč teda nemožno považovať za dôkazný prostriedok v zmysle § 119 ods. 2 Trestného poriadku a jej obsah za dôkaz, pretože nasleduje vždy po formálnom skončení dokazovania. Skutočnosť, že záverečná reč nie je dôkazným prostriedkom vyplýva aj z § 276 ods. 1 Trestného poriadku, stanovujúceho, že ak súd zistí, so zreteľom na záverečné reči alebo na záverečnej porade treba ešte niektorú okolnosť objasniť, uznesením rozhodne, že dokazovanie bude doplnené. Tým je zvýraznený fakt, že záverečné reči nie sú súčasťou dokazovania a ak je nevyhnutné vykonať ďalšie dôkazy, súd musí formálne rozhodnúť o návrate do dokazovania a až potom môže pokračovať v ďalšom vykonávaní dôkazov na hlavnom pojednávaní. Záverečná reč teda nie je dôkaz a v rámci priestoru na jej prednesenie nie je možné vykonávať dôkazy. Ide o argumentáciu, týkajúcu sa hodnotenia vykonaných dôkazov, skutkových okolností, právneho posúdenia, trestu, ochranného opatrenia či náhrady škody. Záverečné reči sú teda samostatnou fázou hlavného pojednávania, v ktorej majú strany priestor na záverečnú diskusiu o dôkazoch a argumentoch s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. februára 2009, sp. zn. 1Tdo/43/2008).

Z vyjadreného je nepochybné, že obvinený prostredníctvom obhajcu vykonanie vyšetrovacieho pokusu nenavrhol v rámci dokazovania na hlavnom pojednávaní, ale po vyhlásení uznesenia o skončení dokazovania samosudcom, v záverečnej reči. Taktiež dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že obhajca obvineného po skončení vyšetrovania v prípravnom konaní po preštudovaní vyšetrovacieho spisu podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku 26. apríla 2017 síce uviedol, že svedkovia z balkóna na 7. poschodí v noci nemohli vizuálne pozorovať, či niekto vedie motorové vozidlo, napriek tomu však obhajca nemal žiadne návrhy na doplnenie vyšetrovania alebo zopakovanie úkonov (č. l. 121). Rovnako tomu bolo po preštudovaní vyšetrovacieho spisu obhajcom 19. mája 2017, v ktorom prípade sa obmedzil na konštatovanie o tom, že navrhuje zastaviť trestné stíhanie voči obvinenému, trvá na doterajších stanoviskách, nemal žiadne návrhy na doplnenie vyšetrovania alebo zopakovanie úkonov (č. l. 122). Je pravdou, že krajský súd sa s odvolacou námietkou, týkajúcou sa nevykonania vyšetrovacieho pokusu nevysporiadal (R 43/2018), ale z výsluchov svedkov M. je však nepochybné, že títo sa vyjadrovali k poveternostným podmienkam, ako aj k osvetleniu inkriminovaného miesta a z tohto dôvodu je dovolací súd toho názoru, že skutočnosti, ktoré mali plynúť z vyšetrovacieho pokusu boli ozrejmene v rámci ich svedeckých výpovedí. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na ustálenú judikatúru ústavného súdu (napr. I. ÚS 498/2017) a EŠLP, podľa ktorej vyplýva, že pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru (a aj čl. 46 ods. 1 ústavy), súd síce zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, to však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť náležite odôvodniť svoje rozhodnutie možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie. Pokiaľ sa krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal návrhom obhajoby v záverečnej reči, bolo to zrejme z dôvodu, na ktorý dovolací súd vyššie poukázal. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dovolací súd uzatvára, že k porušeniu práva na obhajobu u obvineného L. F. zásadným spôsobom nedošlo, preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naplnený nebol.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Podľa citovaného ustanovenia dovolanie z tohto dôvodu možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej

činnosti zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z toho potom logicky vyplýva, že v rámci neho možno úspešne uplatňovať aj nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov, ale len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje.

Na podklade vyjadreného treba konštatovať, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukáže takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Obvinený v rámci tohto dovolacieho dôvodu spochybňoval dôkazy, a to vierohodnosť svedkov a ich výpovedí, ktorí ho usvedčovali z trestnej činnosti, konkrétne L. a U. M.. Naopak, okresnému a krajskému súdu vytkol právne závery, na podklade ktorých spochybnili hodnovernosť svedkov svedčiacich v jeho prospech, a to brata L. F., exmanželky U. F., svedka Z. M., ktorý podal trestné oznámenie a napokon otca dovolateľa, L. F. staršieho.

Treba zdôrazniť, že z hľadiska tohto konkrétneho (ale ani iného pre dovolateľa dostupného) dovolacieho dôvodu nie je rozhodujúce ako súdy výpoveď svedkov U. a L. M. (ako aj svedkov vypovedajúcich v prospech dovolateľa) hodnotili, pretože hodnotiace úsudky súdu prvého, resp. druhého stupňa ohľadom jednotlivých vo veci vykonaných dôkazov nie sú a nemôžu byť spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu na podklade dovolania obvineného. Naopak, podstatné pre záver o nenaplnení tohto dovolacieho dôvodu je iba to, či výsluch svedkov bol na hlavnom pojednávaní vykonaný zákonným spôsobom. Hodnotenie dôkazov z pohľadu ich vierohodnosti (len na okraj možno podotknúť, že z napadnutých rozhodnutí vyplýva, prečo súdy uverili práve výpovediam týchto svedkov, a nie obvineného a jeho príbuzným, resp. inak, z akých dôvodov považovali túto za hodnovernú), je na rozdiel od hodnotenia dôkazov z hľadiska ich zákonnosti nepodraditeľné (pre skutkovú povahu) pod žiaden z do úvahy prichádzajúcich dôvodov dovolania. V tomto smere dovolací súd žiadne pochybenie nezistil, preto konštatuje, že výsluchy svedkov L. a U. M. boli zákonné a z nich vyplývajúce závery sú súdmi použiteľné a hodnotiteľné. Nevierohodnosť vyjadruje len pochybnosti o pravdivosti takej výpovedi, zatiaľ čo nepravdivosť znamená istotu, že tvrdenie obsiahnuté vo výpovedi je v rozpore so skutočnosťou (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 30. augusta 2005, sp. zn. 7Tdo 1103/2005).

Dovolateľ v rámci tohto dovolacieho dôvodu taktiež namietal skutočnosť, že súdy vychádzali z výpovede svedka Z. M. (3. január 2015), vykonanej pred vznesením obvinenia obvinenému L. F. dňa 26. novembra 2015. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že svedok Z. M. podal 26. decembra 2014 trestné oznámenie, ktoré bolo doplnené 3. januára 2015. Prvostupňový súd na hlavnom pojednávaní 27. decembra 2017 tohto svedka vypočul a na žiadosť obhajcu bola prečítaná zápisnica o trestnom oznámení, ako aj jej doplnenie z 3. januára 2015, pričom svedok vyhlásil, že na trestnom oznámení v znení doplnenia trvá, vo výpovedi na hlavnom pojednávaní však vyhlásil, že si už nič nepamätá. Prvostupňový súd na hlavnom pojednávaní 31. januára 2018 postupom podľa § 269 ods. 1 Trestného poriadku oboznámil zápisnicu o trestnom oznámení, ako aj doplnenie zápisnice. V tejto súvislosti dovolací súd zdôrazňuje, že trestné oznámenie nie je dôkazom v zmysle § 119 ods. 2 Trestného poriadku. Trestné oznámenie je spravidla len dostatočným podkladom na začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia, slúžiacim aj prokurátorovi na to, aby mal relevantné informácie na

preskúmanie zákonnosti a dôvodnosti vzneseného obvinenia. Vzhľadom na skutočnosť, že svedok bol vypočutý aj na hlavnom pojednávaní 27. decembra 2017 a na ďalšie usvedčujúce dôkazy, na podklade ktorých súdy dospeli k záveru o vine dovolateľa zo spáchania prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, dospel najvyšší súd k záveru, že oboznámenie predmetného trestného oznámenia na žiadosť obhajcu na hlavnom pojednávaní, ako aj poukázanie súdov na trestné oznámenie v odôvodneniach rozhodnutí, v súvislosti s hodnotením dôveryhodnosti svedka nie je skutočnosťou, ktorá by zakladala dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku naplnený nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Toto ustanovenie teda slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb. Svojou dikciou za bodkočiarkou vylučuje skutkové námietky, tzn. nie je prípustné právne účinne namietať, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne a tiež hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom hodnotiaceho procesu.

Nie je možné s poukazom na tento dovolací dôvod domáhať sa preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené, s výnimkou uvedenou v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu. Podstatou správnej právnej kvalifikácie teda je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie citovaného dovolacieho dôvodu.

Námietky zhrnuté v danom bode majú spoločné to, že všetky sú skutkového charakteru, a teda z pohľadu daného dovolacieho konania sú irelevantné. To, na akých dôkazoch konajúce súdy založili svoje rozhodnutie a či ich považovali za postačujúce z hľadiska dokázania viny obvineného, je vecou ich úvahy, keď je zároveň plne v ich réžii hodnotenie dôkazov v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Tiež to, či niektoré skutkové okolnosti relevantné z hľadiska použitej právnej kvalifikácie boli podľa názoru obvineného (dostatočne) preukázané vykonaným dokazovaním, je pritom otázka rovnako celkom zjavne skutková - skutkové závery, ku ktorým dospeli súdy nižšieho stupňa sú však pre dovolací súd záväzné, ako už aj bolo zdôraznené úvodom odôvodnenia daného rozhodnutia.

K argumentom, subsumovaným pod tento dovolací dôvod, dovolací súd uvádza, že nejde o námietky právneho charakteru. V skutočnosti obvinený primárne napáda ustálené skutkové zistenia s tým, že dovolaciemu súdu predostiera vlastnú verziu skutku, založenú na inom, pre neho priaznivom hodnotení dôkazov. Až následne (sekundárne), na podklade inej verzie skutku, sa domáha zmeny právnej kvalifikácie skutku, resp. alternatívne oslobodenia spod obžaloby. Najvyšší súd uzatvára, že ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku naplnený nebol.

S poukazom na vyššie uvedené preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.